

MÄNTYHARJU.

Mäntyharjun kunnan kulttuurihyvinvointisuunnitelma 2022–2025

VÄLIRAPORTOINTI VUOSILTA
2022-2023

Dokumentin sisältö

TIIVISTELMÄ

JOHDANTO

OSA 1 Kulttuuri: Tiedolla johtaminen

- 1 Tapahtumat ja kävijämäärät
- 2 TEAViisari (Kulttuuri)
- 3 Kouluterveyskysely (2023)
- 4 Mäntyharjun hyvinvointikysely (2023)
- 5 Linkittyvät asiakirjat

OSA 2 Kulttuurihyvinvointisuunnitelma

7 Kulttuurihyvinvointisuunnitelman väliarviointi vuosilta 2022-2023

OSA 3 LÄHTEET

MÄNTYHARJU, KULTTUURI 2022-2023

Kulttuurin TEAviisari (0-100):

Vuonna 2023 Mäntyharju: 78

Vuonna 2023 koko Suomi: 71

Vuonna 2021 Mäntyharju: 78

Laaja kirjo luovuuden ja kulttuurin eri muotoja:

Musiikki	Kulttuuriperintö	Kirjailijavierailijat
Museot	Historia	Teatterit
Käsityöt	Runous	Taikuus
Nukketeatteri	Tanssi	Elokuvat
	Kuvataide	

Harrastamisen Mäntyharjun Mallissa ja

Koulun Kerhotoiminnassa
(1.-9.-luokkalaiset, maksuttomia):

Kuviseikkailu

Pelikerho

Teknisen työnkerho

Käsityökerho

Bändikerhot

Kuva- ja Sanakerho

Kulttuuritekoja lukuina 2022-2023:

Kansalaisopiston tapahtumia: 77

Kirjaston tapahtumia: 171

Konsertit ja työpajat
varhaiskasvatuksessa ja
perusopetuksessa: 23

Museossa (Iso-Pappila)

kävijöitä: 1656

Kulttuurihyvinvointisuunnitelma 2022-2025

Hyväksytty kunnanvaltuustossa 13.12.2021 (§101)

Viisi eri kohderyhmänostoa,

kaksitoista tavoitetta ja

kaksikymmentäkolme toimenpidettä

- Toimenpiteistä 3 kpl ei ole toteutunut toistaiseksi
- Toimenpiteistä 10 kpl on toteutunut osittain
- Toimenpiteistä 10 kpl on toteutunut

JOHDANTO

Kulttuurihyvinvoinnilla tarkoitetaan kulttuurin ja taiteen mahdollisuuksia edistää terveyttä ja hyvinvointia läpi elämänkaaren. Taide ja kulttuuri ovat merkityksellisiä elämysten ja kokemusten antajina ja luovat jo itsessään hyvinvointia, osallisuutta ja mielekästä elämää. Taidetta ja kulttuuria voidaan käyttää myös tavoitteellisesti hyvinvoinnin edistämiseen (Etelä-Savon maakuntaliitto, 2018).

Mäntyharjun kunnan kulttuurihyvinvointisuunnitelma on hyväksytty kunnanvaltuustossa joulukuussa vuonna 2021 (KV 13.12.2021 § 101). Mäntyharjun kunnan kulttuurihyvinvointisuunnitelma tarkentaa hyvinvointikertomuksessa ja -suunnitelmassa esiin tuotuja taiteeseen, kulttuuriin ja luovaan toimintaan liittyviä tavoitteita ja toimenpiteitä. Kunnallinen kulttuurihyvinvointisuunnitelma täydentää ja konkretisoi alueellisen Etelä-Savon kulttuurihyvinvointisuunnitelman tavoitteita ja toimenpide-ehdotuksia Mäntyharjun osalta.

Suunnitelman tarkoituksena on edistää asukkaiden terveyttä, osallisuutta ja hyvinvointia taiteen ja kulttuurin keinoin, huolehtia kuntalaisten kulttuuristen oikeuksien toteutumisesta sekä edistää taide- ja kulttuuripalvelujen yhdenvertaista saavutettavuutta. Mäntyharjun kulttuurihyvinvointisuunnitelma on kehittyvä asiakirja, jonka tavoitteena on tarjolla olevien kulttuurihyvinvointipalveluiden lisääminen ja kehittäminen. Tarkasteluajanjakso on 2022–2025 ja suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa kahden vuoden välein huomioiden Mäntyharjun kunnan hyvinvointikertomus sekä TEAviisarin tulokset.

Kunnalla on lakisääteinen tehtävä järjestää kulttuuritoimintaa (**Laki kuntien kulttuuritoiminnasta**, 166/2019). Tämän tehtävän toteuttamiseksi kunnan tulee:

- 1) edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä;
- 2) luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle;
- 3) edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa;
- 4) tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen;
- 5) edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa;
- 6) edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa;
- 7) edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Mäntyharjun kunnan strategian (2022-2025) painopisteet ovat:

- Talous ja päätöksenteko
- Kuntaimago
- Elinkeinojen menestys
- Aktiviteetit ja luonto

4. painopiste, aktiviteetit ja luonto, sisältää myös kulttuuriaktiviteettien edistämisen ja ylläpidon sekä saavutettavuuden huomioimisen.

Laajassa hyvinvointisuunnitelmassa 2021-2025 yhdeksi painopisteeksi on nostettu mielen hyvinvoinnin tukeminen, jota kulttuurihyvinvointisuunnitelma tukee erinomaisesti. Lisäksi myös kulttuuripalveluissa huomioidaan talousarvioon kirjatut sivistystoimen tavoitteet.

Mäntyharju on mukana alueellisissa verkostoissa, kuten kuntien kulttuuriverkoston aamukahvit - tapaamisissa. Lisäksi Mäntyharju on osallisena Kulttuuri Itää-hankkeessa (2024-2025) sekä Uulun organisoimassa ja Taiken rahoittamassa Matkalla-hankkeessa (2024).

OSA 1 Kulttuuri: Tiedolla johtaminen

Kunta tilastoi vuosittain kulttuurikentän tapahtumat sekä niiden kohderyhmät, sisällöt sekä osallistuja/kävijämäärät. Lisäksi kulttuurista on kertynyt vuosien 2022-2023 aikana kattavaa tietoa TEAviisarin (2023), Kouluterveyskyselyn (2023) sekä Mäntyharjun hyvinvointikyselyn (2023) myötä.

1 Tapahtumat ja kävijämäärät

Vuosi	2022	2023
Tapahtumat:	76	62
Tapahtumien osallistujamäärät:	5411	5999
Museon kävijämäärät (Iso-Pappila ja Miekonkoski)	3495	3075
Kinon kävijämäärä:	6330	(tiedot puuttuvat vielä)

TAULUKKO 1. Mäntyharjun kulttuuripalveluiden ja museoiden tapahtumat sekä kävijämäärät vuosina 2022 ja 2023.

On huomioitava, että taulukossa on ainoastaan kunnan kulttuurituottajan/kulttuuripalveluiden toteuttamat tilaisuudet sekä yhteistyötoimijana toteutetut tapahtumat. Lisäksi tilastoissa on huomioituna varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa yhteistyössä järjestetyt tilaisuudet (kulttuurikasvatussuunnitelma). Edellä mainituissa tilastoissa ei ole kuitenkaan tilastoituna yksiköiden, kuten kansalaisopiston ja kirjaston, itse tuottamia tapahtumia.

Vuodesta 2024 on tarkoituksena koostaa laajemmin kaikki kunnan kulttuurin ja kulttuurihyvinvoinnin eteen tekemä työ samaan tilastointi-tiedostoon.

Kirjastolla järjestettiin vuonna 2022 yhteensä 43 tapahtumaa, joihin osallistui 152 henkilöä ja vastaavasti vuonna 2023 järjestettiin 128 tapahtumaa, joihin osallistui yhteensä 2619 henkilöä.

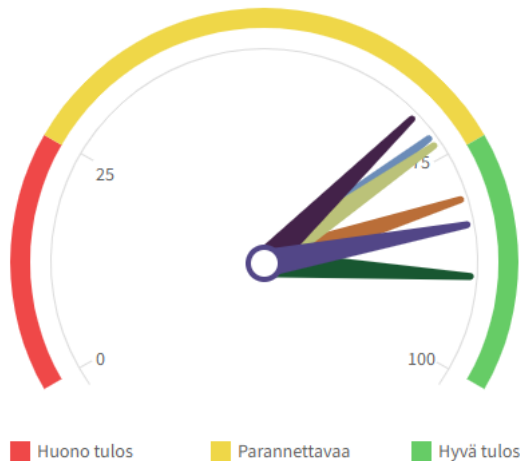
Kansalaisopisto järjesti vuonna 2022 yhteensä 42 tapahtumaa, joihin osallistui 13 600 henkilöä ja vastaavasti vuonna 2023 oli 35 tapahtumaa, joihin osallistui yhteensä 12 200 henkilöä.

Tapahtumia ja osallistujamääriä sekä erilaisia tilastonostoja on tarkemmin esiteltynä raportin osiossa 2 (Kulttuurihyvinvointisuunnitelma), jossa käsitellään kohderyhmittäin tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista vuosien 2022-2023 aikana.

2 TEAviisari (Kulttuuri)

TEAviisarin tiedot kuvaavat terveydenedistämistä eli kunnan toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi (THL 2023a). Se kertoo nimenomaan, kuinka hyvin lakisääteinen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen toteutuu kunnassa (Pelkonen & Wiss 2023). Terveyden ja hyvinvoinnin laitos kerää kahden vuoden välein tietoja kunnan eri toimialojen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöstä (THL 2023a). Kulttuuritietoja kerättiin viimeksi vuoden 2023 keväällä (Kuva 1). Vuoden 2023 tiedot pohjautuivat pääsääntöisesti vuoden 2022 tilastoihin ja tilannekuviin. TEAviisarin yksityiskohtaisempia tietoja pääset tarkastelemaan osoitteesta teaviisari.fi

Kulttuuri : Mäntyharju 2023

Kulttuuri

- Sitoutuminen
- Johtaminen
- Seuranta ja tarveanalyysi
- Voimavarat
- Osallisuus
- Muut ydintoiminnot

Aineisto päivitetty 12.03.2024

← Pisteet	2023	2021	2019
Kulttuuri	78	78	47
Sitoutuminen i	72	83	58
Johtaminen i	80	100	75
Seuranta ja tarveanalyysi i	69	68	45
Voimavarat i	73	76	60
Osallisuus i	83	83	21
Muut ydintoiminnot i	89	58	25

Aluevertailu
 Vuosivertailu

KUVA 1. Mäntyharjun kulttuurin TEAviisaritulokset eri näkökulmista vertailtuna aiempiin tietojen keräysvuosiin.

Mäntyharjun tulos, 78 (0-100), on pysynyt täysin samana edeltävään vuoteen verrattuna. Koko maan keskiarvo tulos oli 71 (2023).

Seuraavaksi on nostettu kulttuurin TEAviisarin eri kategorioista toimintoja, joiden osalta Mäntyharjun tulos (0-100) on huono (tulos 0-25) tai joiden osalta on vielä parannettavaa (25-75).

Sitoutuminen:

- Ohjelmien (*Laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019)*, *Peruspalvelujen arviointi, kulttuuripalvelut ja/tai kirjastopalvelut*, *Taide, kulttuuri ja moninainen Suomi: Kulttuuripolitiikka, maahanmuuttajat ja kulttuurisen moninaisuuden edistäminen -työryhmän loppuraportti*, *Kulttuuriperintö voimavarana kestäväälle tulevaisuudelle ja hyvälle elämälle: Ehdotus kulttuuriperintöstrategiaksi 2022-2030*) käsittely luottamushenkilö-hallinnossa, 25
- Edellä mainittujen ohjelmien käsittely johtoryhmässä, 62

Johtaminen:

- Hyvinvointialueyhteistyö, 0

Seuranta ja tarveanalyysi:

- Seuranta, nostot hyvinvointikertomukseen sekä luottamushenkilöille esitelty: Kuntalaisten tyytyväisyyttä kaikkiin tai joihinkin kulttuuripalveluihin, 50

Voimavarat:

- Taloudellinen tukeminen osallistumisen mahdollistamiseksi (Huono tulos: taiteen perusopetusta maksutta tai alennuksella, vapaaoppilaspaikka, kunta järjestää tai tukee taloudellisesti kulttuurin osallistumisen kynnystä madaltavaa vertaistoimintaa ja aikuisten taiteen perusopetus
- Kirjastotilastot (Huono tulos: Tapahtumien osallistujamäärä / (Asukasluku / 1000), Kirjastoaineistokulut / Asukasluku ja Lainaaja / Asukasluku %

Osallisuus:

- Yhteistoiminta: Säännöllisesti kokoontuva kulttuuritoimijoiden ja kunnan yhteinen nimetty asiantuntijaelin, 0
- Kirjaston tilat: Kunnan yleisten kirjastojen varattavissa olevat tilat maksuttomia yhdistyksille/järjestöille/asukkaille, 0

Muut ydintoiminnot:

- Varhaiskasvatussuunnitelmassa on kirjattuna yhteistyön tavoitteet, rakenteet ja toimintatavat kulttuurista vastaavien tahojen kanssa, 0

Edellä nostettujen kehittämiskohteiden pohjalta kommentteja:

- Kulttuurin linkittyvien asiakirjojen tiedoksianto ja käsittelyä on edistettävä luottamushenkilöhallinnoissa ja johtotiimissä
- Hyvinvointialueyhteistyön selvittäminen
 - Mäntyharju on tarjonnut vuosittain palvelutaloihin kulttuuritarjontaa myös Etelä-Savon hyvinvointialueen voimaan tulon jälkeen (01.01.2023); kurssitoimintaa sekä musiikki- ja teatterikiertueita.
- Kunnan kulttuuritoiminnasta säännöllinen palautteenkeru sekä tuloksien kirjaaminen osaksi hyvinvointiraporttia
 - Vuonna 2023 toteutettiin Mäntyharjun hyvinvointikysely, jonka yhtenä osa-alueena kartoitettiin tyytyväisyyttä kulttuuripalveluihin
- Yhteistoiminnan kannalta vuonna 2023 kokoontui ensimmäisen kerran Toimijaverkosto, joka kokoaa laajalti alueen toimijoita kehittämään kunnan sekä toimijoiden keskinäistä yhteistyötä. Verkostossa on mukana myös alueen kulttuuritoimijoita. Tulevien vuosien aikana verkoston toimintaa on tarkoitus vakiinnuttaa ja yhteistyötä tiivistää.
- Kirjaston etä- ja kokouspalvelut ovat ikääntyneille ja yhdistyksille ilmaisia (etätyötila ja etätyö/kokoushuone).
- Varhaiskasvatuksen näkökulmasta kulttuuri on vahvasti nostettu esille osana kulttuurikasvatussuunnitelmaa

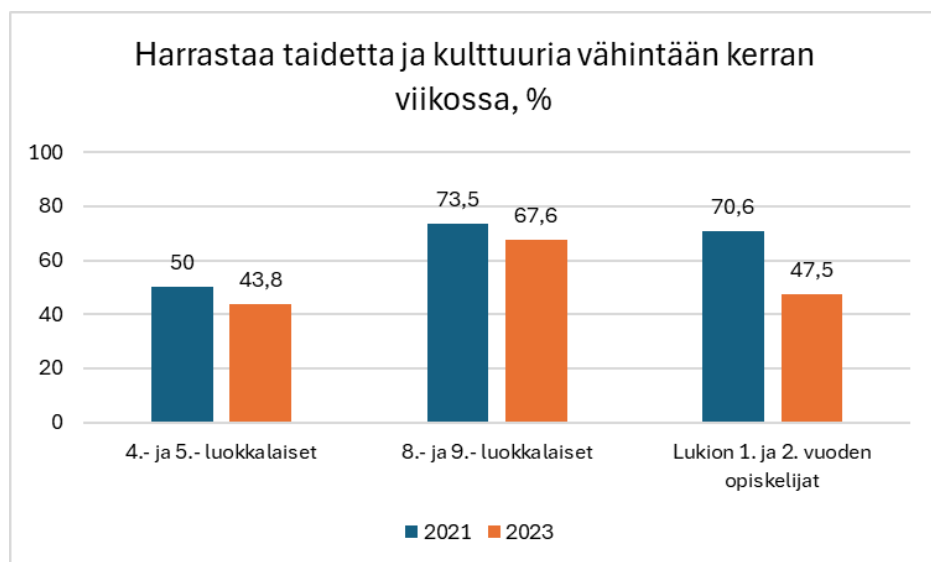
Kulttuurin TEAviisarista nousee myös yksi prosessi-indikaattori HYTE-kertoimeen, joka on kunnille maksettava valtionosuuden lisäosa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöstä. Kyseinen indikaattori on osana TEAviisarin Voimavarat -osuudesta:

- *Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä ((Onko kunnalla käytössä jokin pysyvä käytäntö, jolla kunta järjestää tai tukee taloudellisesti kulttuurin osallistumisen kynnystä madaltavaa vertaistoimintaa (esim. kulttuuriluotsi tai -kaveritoimintaa)?)*

3 Kouluterveyskysely (2023)

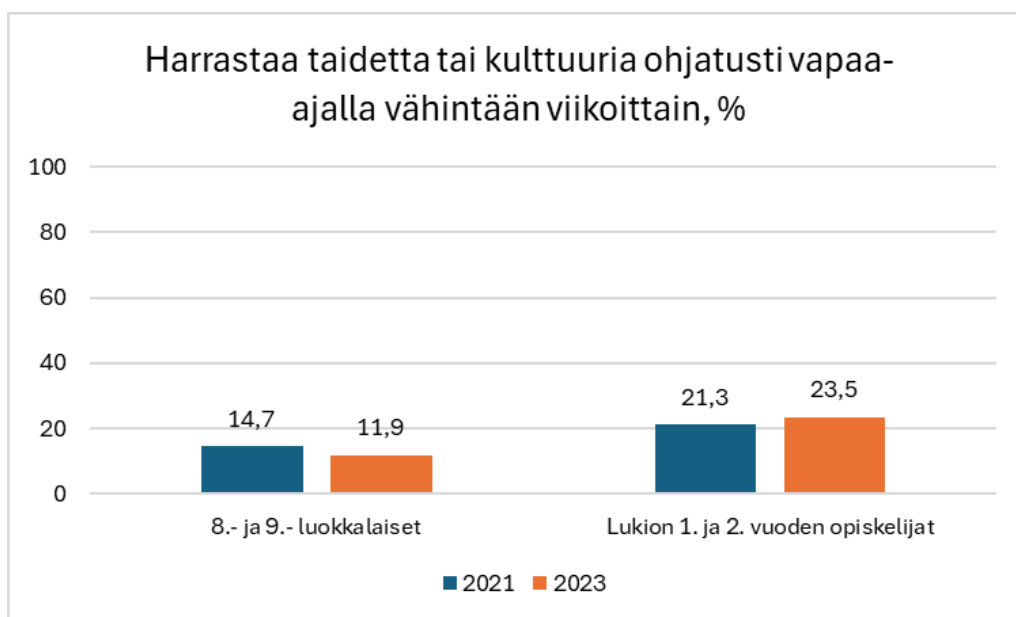
Kouluterveyskyselyn, THL (2023b) uusimmat tulokset saatiin vuoden 2023 syksyllä. Kouluterveyskyselyssä on selvitetty 4. ja 5.-luokkalaisten (n=75), 8.- ja 9.-luokkalaisten (n=87) sekä lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden (n=61) vapaa-ajanviettoa ja kokemuksia vapaa-ajanviettomahdollisuuksista.

Taiteen ja kulttuurin harrastaminen on aiempaan vuoteen verrattuna vähentynyt erityisesti lukiolaisten keskuudessa (Kuva 2).

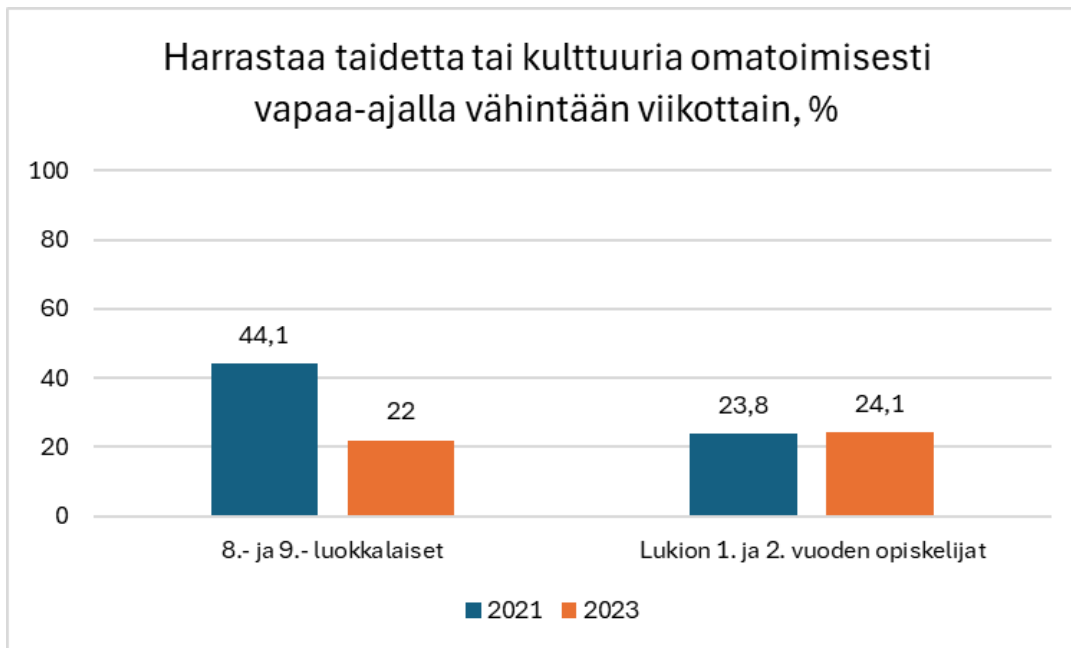

KUVA 2. Taiteen ja kulttuurin harrastaminen vähintään kerran viikossa (%).

Ohjatun taiteen tai kulttuurin harrastamisessa ei ole tapahtunut juurikaan muutoksia aiempaan vuoteen verrattuna (Kuva 3). Sen sijaan 8.- ja 9.- luokkalaisten taiteen tai kulttuurin omaehtoinen harrastaminen on vähentynyt merkittävästi aiempaan vuoteen verrattuna (Kuva 4).

KUVA 3. Ohjatun taiteen tai kulttuurin harrastaminen vapaa-ajalla (%).

KUVA 4. Omatoimisen taiteen tai kulttuurin harrastaminen vapaa-ajalla (%)

Kuukausittaista harrastamista oli tarkasteltu myös eri kulttuuriin linkittyvien teemojen myötä (kirjoittaminen, lukeminen, kuvataide tai valokuvaaminen, käsityöt, rakentaminen tai korjaaminen, musiikki, näytteleminen, sirkus tai tanssi sekä elokuvateatterissa, teatterissa, konsertissa tai näyttelyissä käyminen). Näistä teemoista 8.- ja 9.-luokkalaisten osalta elokuvateatterissa, teatterissa, konsertissa tai näyttelyissä käyminen, lukeminen ja musiikin, käsitöiden sekä kuvataiteen ja valokuvaamisen harrastaminen on kasvanut aiempaan vuoteen verrattuna muutamia prosenttiyksikköjä. Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osalta on puolestaan tapahtunut kehitystä toiseen suuntaan useassa kulttuurin muodossa.

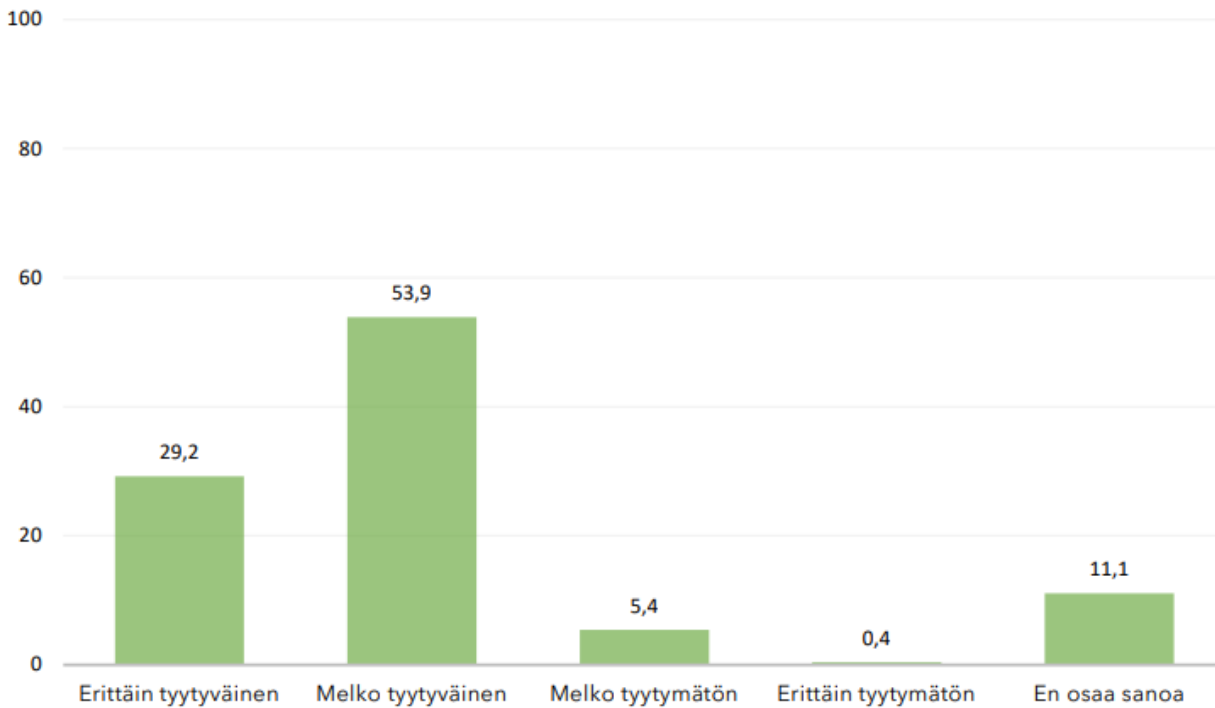
Kouluterveyskyselyn tuloksien tarkastelussa on kuitenkin huomioitava, että tulokset pohjautuivat aina poikkileikkausotantana tiettyihin vuosiluokkiin. Tämän myötä syy-seuraussuhteita ja suoranaisia tulkintoja kehityssuunnista on haastavaa tehdä. Edellä mainitut tulokset saattavat siis heijastella kyseisten vuosiluokkien henkilöiden mielenkiinnon kohteita.

Tulokset edustavat toki arvokasta tilastotietoa sekä lasten ja nuorten näkemyksiä, joita voidaan tarkastella erityisesti ilmiölähtöisesti. Kunnassa on kiinnitettävä huomioita, miten voisi edistää ja mahdollistaa erityisesti omatoimisen taiteen tai kulttuurin harrastamista. Neuvolan kulttuurikortti-toimintamallia voisi yrittää laajentaa kaikille kuntalaisille ja jakaa erilaisia mahdollisuuksia kokea ja harrastaa luovaa toimintaa Mäntyharjussa.

4 Mäntyharjun hyvinvointikysely (2023)

Vuoden 2023 syksyllä toteutettiin Mäntyharjun hyvinvointikysely, johon kerääntyi yhteensä 256 kpl vastauksia. Yksi kyselyn teemoista oli vapaa-aika ja harrastaminen, jossa kerättiin tietoa kuntalaisten tyytyväisyydestä vapaa-ajan mahdollisuuksiin sekä kunnan kulttuuritarjontaan. Suurin osa vastaajista oli erittäin tyytyväisiä tai melko tyytyväisiä (Kuva 5).

Tyytyväisyys kunnan kulttuuritarjontaan (Kino, museo, kulttuuritapahtumat), %

KUVA 5. Hyvinvointikyselyyn vastaajien tyytyväisyys kunnan kulttuuripalveluihin.

Kuntalaisilla oli mahdollisuus myös antaa perusteluita omille kokemuksilleen.

Tyytyväisiä/positiivista:

- Kinon olemassolo koetaan tärkeäksi
- Monipuolinen tarjonta, monipuolisesti mahdollisuuksia
- Kesäteatterit
- Kansalaisopisto

Tyytymättömiä/kehittämiskohteita:

- Kino nähdään myös kehittämiskohteena esimerkiksi elokuvatarjonnan tarkastelua syytä tehdä
- Tapahtumista viestiminen ja viestinnän monipuolisuuden edistäminen eri kanavia hyödyntäen
- Tarjontaa toivotaan enemmän ympärivuotisesti
- Enemmän musiikkikonsertteja
- Kisalan käyttötarkoituksen laajentaminen

5 Linkittyvät asiakirjat

Paikalliset:

- [Mäntyharjun Kulttuuripolku: Kulttuurikasvatussuunnitelma Varhaiskasvatukseen ja Perusopetukseen](#), hyväksytty valtuustossa 2022.

Alueelliset:

- [Etelä-Savon kulttuuristrategia: 2022-2025](#)

Valtakunnalliset:

- [Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030: Toimeenpanosuunnitelma \(2021\)](#)
 - Kulttuurihyvinvointi nostettuna toimenpiteissä esille
- [Taidetta! Kulttuurihyvinvoinnin käsikirja \(Taiteen edistämiskeskus, Taike\)](#)

OSA 2 Kulttuurihyvinvointisuunnitelma

Kulttuurihyvinvointisuunnitelma on hyväksytty kunnanvaltuustossa joulukuussa 2021 (KV 13.12.2021 § 101.)

Suunnitelma sisältää yhteensä 12 kpl tavoitteita ja 23 kpl toimenpiteitä, jotka on jaoteltu viiteen eri kohderyhmään:

- **Kaikki kuntalaiset**
- **Lapset ja nuoret**
- **Työikäiset**
- **Ikääntyneet**
- **Erityisryhmät**

7 Kulttuurihyvinvointisuunnitelman väliarviointi vuosilta 2022-2023

Seuraavaksi tavoitteiden ja erityisesti toimenpiteiden edistymistä on kuvailtu vuosien 2022-2023 aikana. Havainnollistamisen ja arvioinnin tukena on hyödynnetty liikennevalomallia:

- Punainen (0-30 %): Ei toteutunut
- Keltainen (40-60 %): Toteutunut osittain
- Vihreä (70-100 %): Toteutunut

Jokainen toimiala ja yksikkö on kommentoinut omia vastuutoimenpiteitään sekä niiden toteutumista vuosien 2022-2023 aikana. Lisäksi oheisen taulukon viimeisessä sarakkeessa on huomioita sekä kehittämissuuntia tuleville vuosille, joiden edistäminen edesauttaa entisestään toimenpiteiden ja laajempien tavoitteiden toteutumisessa.

KAIKKI KUNTALAISET

Tavoite	Toimenpiteet ja yhteistyössä	Arviointimittari	Toimenpiteen väliarviointi 2022-2023	Kehitettävää/suunnitelmia vuosille 2024-2025
---------	------------------------------	------------------	--------------------------------------	--

<p>Asuin ympäristön viihtyvyyden ja turvallisuuden edistäminen, taide- ja kulttuuripalvelujen saavutettavuuden parantaminen</p>	<p>Perustamme monialaisen julkisen taiteen työryhmän, joka kehittää julkista taidetta suunnitelmallisesti sekä edistää taiteen prosenttiperiaattien käyttöä. Hyödynnämme kunnan taidekokoelmaa julkisten ympäristöjen viihtyvyyden parantamisessa. Huomioimme taide- ja kulttuuriympäristön tiloja kehitettäessä.</p> <p>(Kunnan toimialat ja Eloisa ent. Essote)</p>	<p>Työryhmän kokoontuminen 1-2 krt/vuosi</p> <p>Hankkeiden määrä, jossa %-periaate on käytössä</p> <p>Käytetty prosenttiosuus</p>	<p>Työryhmää ei ole muodostettu.</p> <p>Vuonna 2023 Hämärien markkinoiden aikaan paikallisilla toimijoilla oli mahdollisuus lainata kunnan taidekokoelmaa osaksi omaa toimintaympäristöään. Tauluja on nähtävillä paikallisissa toimistotiloissa ja kivijalkakaupoissa (Pitäjän uutiset, Kaneliässä, Reissuravintola ja Tarjan Muotipuoti).</p> <p>(40-60 %)</p>	<p>Taiteen näkyville saattaminen entistä monipuolisemmaksi ja saavutettavammaksi.</p> <p>Kunnan taidekokoelmaa on esillä heinäkuussa 2024 Iso-Pappilan maksuttomassa taidenäyttelyssä: Kuvattua kauneutta.</p>
	<p>Edistämme taide- ja kulttuuripalveluiden (tapahtumat, tilat, laitteet, verkkosivut) saavutettavuutta.</p> <p>(Kulttuuripalvelut, vapaa-aikapalvelut, kansalaisopisto, kirjasto ja vanhus- ja vammaisneuvostot)</p>	<p>Saavutettavat verkkosivut</p> <p>Saavutettavat tapahtumapaikat</p> <p>Avustajalle maksuton pääsylippu</p> <p>Kulttuuriluotsi-/kaveritoiminta</p> <p>Kulttuuripalvelut</p>	<p>Verkkosivujen toteutuksessa on pyritty huomioimaan selkeä otsikointi, fonttikoot ja tekstin kontrasti.</p> <p>Suurin osa tapahtumista ja tilaisuuksista on maksuttomia. Avustajalle pääsylippu on maksuton.</p>	<p>Kulttuuriluotsi ja -kaveri toiminnan toteuttamismahdollisuuksia kartoitetaan vuosien 2024-2025 aikana.</p> <p>Avustajan maksutonta pääsylippua nostetaan paremmin esille myös viestinnässä.</p>

		<p>ovat helposti saavutettavissa (tavoite 4/1-5)</p>	<p>Elokuvateatteri Kinossa hyödynnetään tarjonnan/levittäjän mukaan suomenkielisiä tekstityksiä (heikkokuuloisten/kuurojen tekstitykset) sekä ruotsinkielisiä tekstityksiä.</p> <p>Kulttuuriluotsi tai -kaveri toiminta ei ole toistaiseksi käynnistynyt.</p> <p>Kulttuuripalveluiden saavutettavuudesta ei ole suoraan kysytty, mutta osana hyvinvointikyselyä kartoitettiin laajemmin kunnan esteettömyyttä ja saavutettavuutta. Museo (Iso-Pappila) nostettiin esille haasteellisena jyrkän rampin vuoksi.</p> <p>(40-60 %)</p>	<p>Tapahtumainfoissa tuodaan esille myös paikan esteettömyys tai siihen vaikuttavat seikat.</p> <p>Kinossa on vuoden 2024 alussa otettu käyttöön lippujen alennusryhmät (opiskelijat, eläkeläiset, työttömät ja varusmiehet) sekä perhelippu (2 aikuista + 2 lasta).</p>
Osallisuuden ja toimijuuden	Otamme	Kyselyiden ja	3. sektorilla on	Järjestökentän

<p>tukeminen</p>	<p>kuntalaiset ja yhdistykset mukaan kunnan tuottamien kulttuuripalvelujen kehittämiseen ja tuottamiseen sekä niistä viestimiseen (esim. kyselyt, keskustelutilaisuudet).</p> <p>(Kunnan toimialat).</p>	<p>tilaisuuksien määrä</p> <p>Osallistujat % tai hlö</p>	<p>ollut mahdollisuus osallistua tapahtumien suunnitteluun:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kesän suunnittelu (02/2023), 15 hlöä • Hämärien markkinoiden suunnittelu (09/2023), 5 hlöä • Joulun avauksen suunnittelu (09/2023), 6 hlöä <p>Syksyllä 2023 järjestettiin myös kuntalaisille kysely joulunavauksesta ja tapahtuman sijainnista. Kyselyn (n=98) pohjalta tapahtuman sijainniksi valikoitui Mäntyharjun tori.</p> <p>Syksyllä 2023 toimijaverkosto kokoontui ensimmäisen kerran. Tapaamisessa oli mukana 25 hlöä. Toimijaverkoston toinen tapaaminen on suunniteltu maaliskuulle</p>	<p>yhteistyön vahvistaminen ja säännöllisten tapaamisten edistäminen.</p> <p>Vuoropuhelun lisääminen erilaisten isompien tapahtumien suunnittelussa, jotta vältetään päällekkäisyyksiä.</p> <p>Eri ikäryhmien huomiointi ja heidän äänen kuuluville saaminen tarjonnan suunnittelussa.</p>
------------------	--	--	--	--

2024.

Molempina vuosina, 2022 ja 2023, on järjestetty keskustelu- ja infotilaisuudet koskien kunnan jakamia Kulttuuri- ja liikunta-avustuksia. Vuonna 2022 tilaisuuteen osallistui 20 henkilöä ja vuonna 2023 5 henkilöä.

Syksyllä 2023 toteutettiin Mäntyharjun hyvinvointikysely (n=256), jonka yhtenä osa-alueena oli Vapaa-aika ja harrastaminen. Vastajilla oli mahdollisuus arvioida tyytyväisyyttään kulttuuripalveluihin ja halutessaan jättää perusteluita. Kyselyn vastauksien jatkotyöstämistä varten on suunnitteilla Kuntalaisilta vuoden 2024 alkupuolelle.

		(70-100 %)	
<p>Varaamme osan kulttuuripalveluiden käytettävistä rahoista osallistuvaan budjettiin, jotta kuntalaiset voivat osallistua paikallisten kulttuuripalveluiden ja elinympäristönsä viihtyvyyden kehittämiseen.</p> <p>(Kunnan toimialat).</p>	<p>Osallistuvaan budjettiin käytettävä summa</p>	<p>Vuosina 2021-2022 toteutettiin Kuntakukkaro, Osallistuva budjettiin, jossa kuntalaiset saivat ehdottaa ja äänestää näistä ehdotuksista käyttökohteen 20 000 €:lle.</p> <p>Summa äänestettiin käytettäväksi torille asennettaviin kausivaloihin, mökkilyhdyt.</p> <p>(40-60 %)</p>	<p>Testamenttivarojen käyttösuunnitelmissa varattu osuudet myös varhaiskasvatukseen, perusopetukselle sekä lukiolle osallistuvaan budjettiin.</p>

<p>Kulttuuriperintökohteiden ylläpitäminen ja paikallisidentiteetin vahvistaminen</p>	<p>Toteutamme museon kokoelmapoliittista ohjelmaa sekä markkinoimme ja tuotteistamme paikallista kulttuuriperintöä.</p> <p>(Museo, maakuntamuseo, kulttuuripalvelut, kirjasto ja yhdistykset)</p>	<p>Kokoelmapoliittisen ohjelman seuranta</p> <p>Paikalliseen kulttuuriperintöön liittyvien tuotteiden määrä</p> <p>Kävijämäärät (museot, verkkomuseo)</p>	<p>Kokoelmapoliittista ohjelmaa ei ole päivitetty syksyn 2022 jälkeen.</p> <p>Kävijämäärät:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iso-Pappilan museo <ul style="list-style-type: none"> ◦ 2022 : 995 hlöä ja 2023 : 661 hlöä • Miekankosken museo <ul style="list-style-type: none"> ◦ 2022 : 2500 hlöä ja 2023 : 2000 hlöä <p>0 %</p>	<p>Nykyisten resurssien vuoksi ei ole mahdollista edistää kokoelmapoliittista ohjelmaa.</p>
---	---	---	---	---

LAPSET JA NUORET

Tavoite	Toimenpiteet ja yhteistyössä	Arviointimittari	Toimenpiteen väliarviointi 2022-2023	Kehitettävää/suunnitelmia vuosille 2024-2025
Kulttuuristen oikeuksien yhdenvertainen toteutuminen	Helpotamme lapsiperheiden pääsyä kulttuuripalveluiden	Jaettujen kulttuurikorttien määrä / ikäluokka	Neuvolassa on jaettu Kulttuurikorttia ja vastaanotto on	Tapahtumatuotannon vakiinnuttaminen yhteistyössä

	<p>en pariin jakamalla 1-vuotisneuvolassa kulttuurikortin sekä järjestämällä kaikille avointa kulttuuri- ja taidetoimintaa yhteistyössä perhepalveluiden kanssa.</p> <p>(Kulttuuripalvelut, neuvola, kirjasto ja kansalaisopisto)</p>	<p>Avoimien tapahtumien määrä / vuosi</p>	<p>ollut positiivista.</p> <p>Vuosien aikana on järjestetty seuraavia lapsiperheille suunnattuja tilaisuuksia (osallistujamäärä) :</p> <p>Vuonna 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valtakunnallinen leikkipäivä (180) • Musamatka Metsäleikki -puistossa (42) • Museon kädentaito pajat yhteistyössä 4H:n kanssa (10) • Jokeri Pokeri Box: Ihan Simona! - LIVE-show (150) <p>Vuonna 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lapsiperheiden kohtaamispaikka Puuhalan Kevätjuhlassa Sirkuspajassa (46) • Museon kädentaito pajat 	<p>kulttuuripalvelujen, yhdistysten ja alueella toimivien hankkeiden kanssa.</p> <p>Kehitämme ja vakiinnutamme nuorten yrittäjyyden edistämistä tukevia toimenpiteitä laajenevassa kumppanuusverkostossa.</p>
--	---	---	--	---

yhteistyössä 4H:n kanssa

- Kettu ja Korppi -teatteri (32)

Lisäksi koululaisille ja varhaiskasvatukselle on järjestetty erilaisia konsertteja ja näytöksiä. Vuonna 2023 voimaan tulleen kulttuurikasvatus-suunnitelman myötä toiminta on ollut varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa systemaattisempaa.

Kansalaisopistolla on järjestetty lasten ja nuorten matineat sekä Vauhdittamohankkeen työpajat. Kansalaisopisto on myös osallistunut pääsääntöisesti kaikkiin lasten ja nuorten avoimiin tapahtumiin.

Kirjastolla on myös järjestetty lukuisia

		<p>tapahtumia yhteistyössä muun muassa varhaiskasvatukseen, perusopetuksen, lukion ja seurakunnan kanssa.</p> <p>Alle 18-vuotiaiden tapahtumia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vuonna 2022 yhteensä 2 • Vuonna 2023 yhteensä 106 <p>(70-100 %)</p>	
<p>Otamme käyttöön kulttuurikasvatus-suunnitelman varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen.</p> <p>(Varhaiskasvatus, perusopetus, kulttuuripalvelut, museo, kirjasto ja muut kulttuuritoimijat).</p>	<p>Kulttuurikasvatus-suunnitelman mukaisen toiminnan toteutuminen</p> <p>Asiakastyytyväisyys (tavoite 4/1-5)</p>	<p>Kulttuurikasvatus-suunnitelman mukaista toimintaa on toteutettu vuodesta 2023 lähtien.</p> <p>Kulttuurikasvatus-suunnitelma hyväksyttiin valtuustossa 15.12.2022.</p> <p>Kulttuurikasvatus-suunnitelmaa on toteutettu kirjaston, kinon ja museon kanssa yhteistyössä sekä yhteistyösopimuksilla</p>	<p>Kulttuurikasvatus-suunnitelman entistä parempi sitoutuvuus osaksi lukuvuosisuunnitelmia.</p> <p>Kulttuurikasvatus-suunnitelman toteutuksessa on lisättävä keskustelua vastuista ja toiminnan toteutuksesta, mitä voimme toteuttaa kunnan sisäisesti ja mitä palveluita ja sopimuksia toteutetaan ulkopuolisten</p>

		<p>Kulttuuriosuusku nta Uulun ja Kulttuurikeskuks en kanssa. Esimerkiksi kirjastossa kulttuurihyvinvoin ti- ja kulttuurikasvatus -suunnitelmien mukainen toiminta on upotettu kirjaston strategiaan ja otettu monimuotoisesti käyttöön: säännölliset vierailut päiväkodilta ja perusopetuksen ryhmistä, kirjastovälitunnit, päiväkodin eteiskirjasto ja draamatuokiot sekä kirjailijavierailut.</p> <p>Tyytyväisyyskysel yä ei ole toteutettu toistaiseksi.</p> <p>(40-60 %)</p>	toimijoiden kanssa.
Kehitämme maksutonta kerhotoimintaa koulupäivän yhteyteen Suomen mallin mukaisesti.	Järjestettyjen kerhojen määrä Kerhoihin osallistuneiden lasten määrä	Vuoden 2022- 2023 toimivia kerhoja oli yhteensä 15 , huomioiden sekä Harrastamisen Mäntyharjun mallin että Koulun	Monipuolisen harrastustarjonn an ylläpitäminen oppilaiden toiveisiin pohjautuen sekä viestinnän monipuolistamin en.

<p>(Perusopetus, yhdistykset, vapaa-aikapalvelut, nuorisopalvelut, kulttuuripalvelut ja kansalaisopisto).</p>	<p>Taiteen ja kulttuurin harrastaminen % (kouluterveyskysely)</p> <p>Kokee harrastuspaikkojen sijaitsevan liian kaukana % (kouluterveyskysely)</p> <p>Kokee kiinnostavat harrastukset liian kalliina % (kouluterveyskysely)</p>	<p>kerhotoiminnan kerhot.</p> <p>Kulttuurihyvinvointia tukevana nostoina (osallistujamäärät):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pelikerho kaikenikäisille (Kansalaisopisto) (9) • Teknisen työnkerho (koulun henkilökunta) (vaihtelevasti, 4-10) • Käsityökerho (koulun henkilökunta) <p>Lukuvuoden 2023-2024 syksyllä käynnistyi yhteensä 16 kerhoa.</p> <p>Kulttuurihyvinvointia tukevana nostoina (syksyn osallistujamäärät):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pelikerho kaikenikäisille (Kansalaisopisto), (9) • Kuvisseikkailu (Kansalaisopisto) (5) • Askeleen 	<p>Paikallisten toimijoiden tarjonta tukee koulupäivän ulkopuolisen harrastustoiminnan mahdollisuuksia. Tämän esilletuonti esimerkiksi harrastus/vapaa-ajanmessuilla.</p>
---	---	---	---

bändikerho
3-6 lk.
(Kansalaiso
pisto) (9)

- Askeleen
bändikerho
7-8 lk.
(Kansalaiso
pisto) (9)
- Teknisen
työnkerho
(Koulun
henkilökun
ta)
(keskimääri
n 6)

Uusimmat
kouluterveyskys
elyn tulokset
tulivat syksyllä
2023:

Taiteen ja
kulttuurin
harrastaminen
vähintään yhtenä
päivänä viikossa
% 2023 (2021)

- 4.- ja 5.-
luokkalaise
t: 67,6 %
(73,5 %)
- 8.- ja 9.-
luokkalaise
t: 43,8 %
(50,0 %)
- Lukion 1. ja
2. vuoden
opiskelijat:
47,5 %
(70,6 %)

Kokee
harrastuspaikkoj
en sijaitsevan
liian kaukana %

2023 (2021)

- 8.- ja 9.-
luokkalaise
t: 23,8 %
(34,9 %)
- Lukion 1. ja
2. vuoden
opiskelijat:
29,5 %
(25,4 %)

Kokee
kiinnostavat
harrastukset liian
kalliina % 2023
(2021)

- 8.- ja 9.-
luokkalaise
t: 17,3 %
(20,2 %)
- Lukion 1. ja
2. vuoden
opiskelijat:
12,1 %
(11,8 %)

(40-60 %)

<p>Luomme kirjastoon lapsille suunnatun kulttuurikasvatus-ympäristön, joka mahdollistaa eri taiteenlajien oppimisen ja edistää kulttuurikasvatus-suunnitelman toteuttamista.</p> <p>(Kirjasto, varhaiskasvatus, perusopetus, lukio, kansalaisopisto, kulttuuripalvelut ja muut kulttuuritoimijat).</p>	<p>Asiakastyytyväisyys (tavoite 4/1-5)</p>	<p>Asiakastyytyväisyttä ei ole määrällisesti mitattu. Laadullinen palaute ollut erinomaista.</p> <p>Kirjastoon luotu monipuolinen ja toiminnallinen lasten kulttuurikasvatus-ympäristö, joka mahdollistaa eri taiteiden ja taiteiden välisen oppimisen.</p> <p>(70-100 %)</p>	<p>Yhteistyötä kansalaisopiston lastenteatterin kanssa tiivistetään.</p>
<p>Kehitämme kirjastoon musiikin ja pelien elämys- ja oppimisympäristön, joka vahvistaa nuorten musiikillista toimijuutta ja lisää yhdessä tekemistä.</p> <p>(Kirjasto, kansalaisopisto, perusopetus, musiikkiopisto, nuorisopalvelut, kulttuuripalvelut ja ammattikorkeakoulu).</p>	<p>Asiakastyytyväisyys (tavoite 4/1-5)</p>	<p>Kirjastoon on luotu musiikin ja pelien elämys- ja oppimisympäristö, joka mahdollistaa musiikin tuotannon ja muun muassa peliturnausten toteuttamisen.</p> <p>(70-100 %)</p>	<p>Yhteisöllinen pelitoiminta yhteis-työssä nuorisopalveluiden kanssa.</p> <p>Musiikin oppimisen yhteistyön lisääminen varhaiskasvatukseen, perusopetuksen ja lukion kanssa.</p>

<p>Osallisuuden ja toimijuuden tukeminen, syrjäytymisen ehkäisy</p>	<p>Tarjoamme lapsille ja nuorille mahdollisuuksia kokea kulttuuria maksuttomasti/ edullisesti ja tiedotamme niistä avoimesti ja monikanavaisesti .</p> <p>(Kulttuuripalvelut, vapaa-aikapalvelut, nuorisopalvelut, kansalaisopisto, kirjasto, musiikkiopisto, yhdistykset, seurakunnat,</p>	<p>Tapahtumiin osallistuneiden lasten ja nuorten määrä.</p>	<p>Lasten, lapsiperheiden ja nuorten tapahtumia oli yhteensä:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vuonna 2022: 24 tapahtumaa • Vuonna 2023: 18 tapahtumaa <p>Vuonna 2023 nuorisovaltuuston ehdotuksella Sibeliuslukion Joulushow - tapahtumaan oli alle 18-vuotiailla</p>	<p>Keväällä 2024 Dynamo-hankkeessa nuoret pääsevät itse suunnittelemaan tapahtuman, joka on päätetty toteuttaa osana Nuorten viikkoa (vko 15).</p> <p>Varhaiskasvatuksen Hyvinvoiva Lapsi Oppii - illassa sekä Mäntyharjun hyvinvointikyselyssä tuotiin esille toiveina pienemmille lapsille</p>

perhepalvelut ja sosiaalipalvelut).

mahdollisuus hankkia ilmaislippu Kulttuuripalveluiden kustantamana.

suunnatut laadukkaat musiikki- ja teatteriesitysmahdollisuudet.

Vuonna 2022 Kansalaisopiston kursseille osallistuneet ikäryhmittäin;

- 0-14-vuotiaat: 120 lasta
- 15-19-vuotiaat: 23 nuorta
- 20-24-vuotiaat: 9 nuorta

Suuren suosion saaneiden NuoriUrafestien palautteena nuorten toiveissa on saada enemmän heille suunnattuja konsertti/kulttuuri-toimintaa.

Vuonna 2023 Kansalaisopiston kursseille osallistuneet ikäryhmittäin

- 0-14-vuotiaat: 120 lasta
- 15-19-vuotiaat: 34 nuorta
- 20-24-vuotiaat: 18 nuorta

Kansalaisopisto tarjoaa laajan tarjonnan maksullista harrastustoimintaa matalalla kynnyksellä

		<p>(alhaiset maksut)</p> <p>Taiteen perusopetus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lastenteatteri • Nuorten teatteri • Musiikin yksilöopetus <p>Normaali opetus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Musamatka muskari (0-3v) • Musamatka muskari (4-6v) • Rumpukoulu • Lasten kuvataide ja teatterileiri • Musiikin tuottaminen (2023) • Digisparraus nuorille (2023) • Tee se itse digitaalinen peli (2023) • Podcast-kurssi (2023) <p>(70-100 %)</p>	
Kehitämme etsivää kulttuurityötä kulttuuripalveluiden ja nuorisopalveluiden	Tavoitettujen lasten ja nuorien määrä / hlö	Askeleella järjestettiin Stand Up-esitys (Akku -hanke yhteistyö)	Matkalla -hanke ja luovien työpajojen tarjoaminen nuorille ja nuorten

en yhteistyössä.

(Nuorisopalvelut, kulttuuripalvelut, kansalaisopisto, kirjasto ja seurakunnat).

Pelipaku Kinolla

Askeleella käynnistyi Bändikurssit yhteistyössä Kansalaisopiston ja nuorisopalveluiden kanssa. Kyseiset kerhot käynnistyivät maksuttomina Harrastamisen Mäntyharjun malli-toiminnan alla.

Päihteen päättäri - tapahtuma (2023) tavoitti noin 200 nuorta sekä osallisti nuoria itse tapahtuman suunnitteluun sekä tuottamiseen.

Ilokuvafestareilla oli ilmaiset elokuvat nuorille yhteistyönä Etelä-Savon maakuntaliitto. Nuorten leffanäytöksiä yhteistyössä Kinon kanssa alennetuilla leffalippuhinnoilla.

DJ Jakob

työpajalle.

Nuorten toiveiden mukaista toimintaa.

		esiintymässä Askeleella	
--	--	----------------------------	--

(40-60 %)

	<p>Varaamme osan kulttuuripalveluiden käytettävistä rahoista osallistuvaan budjettiin, jotta lapset ja nuoret pääsevät vaikuttamaan suoraan palvelutarjontaan ja osallistumaan tapahtumien toteuttamiseen.</p> <p>(Kulttuuripalvelut, varhaiskasvatus, perusopetus, lukio, nuorisopalvelut ja vapaa-aikapalvelut).</p>	<p>Osallistuvaan budjettiin käytettävä summa</p> <p>Koulun tapahtumien suunnitteluun osallistuminen % (kouluterveyskysely)</p>	<p>Lasten ja nuorten osallistuvaa budjettointia ei toistaiseksi toteutettu. Varhaiskasvatukseen, perusopetukseen ja lukiolle on varattuna osuudet käytettäväksi kyseiseen osallistuvaan menetelmään.</p> <p>Osallistunut koulun tapahtumien suunnitteluun, % 2023 (2021)</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4.- ja 5.-luokkalaisten: 62,7 % (64,9 %) <p>Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulun tapahtumien järjestämiseen, % 2023 (2021)</p> <ul style="list-style-type: none"> • 8.- ja 9.-luokkalaisten: 35,6 % (29,9 %) • Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat: 36,1 % (36,8 %) 	<p>Testamenttivarojen käyttösuunnitelmissa varattu osuudet myös varhaiskasvatukseen, perusopetukseen sekä lukiolle osallistuvaan budjettiin.</p>
--	--	--	--	--

Tavoite	Toimenpiteet ja yhteistyössä	Arviointimittari	Toimenpiteen väliarviointi 2022-2023	Kehitettävää/suunnitelmia vuosille 2024-2025
<p>Osallisuuden ja toimijuuden tukeminen, syrjäytymisen ehkäisy</p>	<p>Luova jako - yhteistyö: tarjoamme taloudellisesti ja sosiaalisesti saavutettavaa kulttuuritoimintaa esimerkiksi ruokajakelun yhteydessä.</p> <p>(Seurakunnat, kulttuuripalvelut, työllisyyspalvelut, mielenterveys- ja päihdepalvelut ja yhdistykset).</p>	<p>Osallistuneiden määrä.</p>	<p>Vuonna 2022 (osallistujamäärä, arvio):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Luova Jako - tarvikkeet (26) <p>Vuonna 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vappukassit lapsiperheille (15) • Ilmaisia lippuja Kesäteatteriin ja konsertteihin (20) • Joulun alla arkastelu - ja piirustus-tarvikkeita (50) <p>(70-100 %)</p>	<p>Toimintamalli on juurtunut käyttöön myös hankkeen jälkeen, vuodesta 2023 eteenpäin.</p> <p>Monipuolisuutta ja erilaisia luovia mahdollisuuksia Luovaan jakoon.</p>

<p>Työttömät saavat kansalaisopistolta ja työllisyyspalveluilta yksilöllistä ohjausta ja neuvontaa maksuttomaan koulutukseen osallistumisesta.</p> <p>(Kansalaisopisto, työllisyyspalvelut ja te-palvelut).</p>	<p>Tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelua hyödyntäneiden määrä</p> <p>Maksuttomaan koulutukseen osallistuneiden määrä</p>	<p>Työttömät voivat anoa opintotietoa kurssimaksun poistamiseksi tai huojentamiseksi.</p> <p>Työttömille rakennettu 2022 kunnan nettisivuille sivusto "Jäämässä työttömäksi".</p> <p>Netto-opiskelijat: Työlliset 621 Työttömät 44</p> <p>(40-60 %)</p>	
---	--	---	--

	<p>Tuotamme monipuolista ja asukaslähtöistä kulttuuritoimintaa myös haja-asutusalueella.</p> <p>(Yhdistykset, seurakunnat, kansalaisopisto, kulttuuripalvelut, museo, oppilaitokset ja hyte-palvelut).</p>	<p>Haja-asutusalueella järjestettyjen tapahtumien ja ryhmien määrä</p> <p>Tapahtumiin ja ryhmiin osallistuneiden määrä</p>	<p>Kansalaisopisto tuottaa kurssitoimintaa kylillä.</p> <p>Esimerkiksi 2022 ja 2023</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kuntojummat Toivola, Mynttilä, Enonvesi, Koirakivi • Käsityöpajat Koirakivi • Yksniittiset Toivola • Huonekalujen entisöinti Vanonen • Ruusukkaat, Enonkylä <p>Kansalaisopisto on järjestänyt kesäloman alkaessa Koirakiven kylätalolla lasten kuvis- ja taideleirin.</p> <p>Kesällä 2023 Enonkylätalolla järjestettiin teatteriesitys, jonka yleisömäärä oli 70.</p> <p>(40-60 %)</p>	<p>Vuoden 2024 alussa starttasi Kulttuuri Itää -hanke, joka on kolmen itäsuomalaisen maakunnan - Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan - yhteinen kehittämistehtävä, jonka tavoitteena on luoda pysyvä verkostomainen toimintamalli Itä-Suomen kuntien kulttuuripalveluiden yhteistyölle. Kulttuuri Itää toteutetaan ajalla 1.1.2024 - 31.12.2025.</p> <p>Etäopetusta kylätaloilla.</p>
Yhteisöllisyyden tukeminen, monipaikkaisuud	Tarjoamme vapaa-ajan asukkaille	Kesätapahtumien ja kurssien määrä	Kunnan kulttuuripalveluiden tarjonta	Kesäisin Mäntyharjussa on runsaasti

<p>en edistäminen, elinvoiman vahvistaminen</p>	<p>suunnattuja tapahtumia ja kesäkursseja. Otamme kuntalaisten ja vapaa-ajan asukkaiden luovan osaamisen käyttöön heitä yhdistävän luovan alan verkoston avulla.</p> <p>(Kulttuuripalvelut, kansalaisopisto, elinkeinopalvelut ja yhdistykset).</p>	<p>Tapahtumiin ja kursseille osallistuneiden määrä</p> <p>Verkostotoiminta</p>	<p>kesällä 2022 (kesä-elokuu):</p> <ul style="list-style-type: none"> Tapahtumia: 18 ja osallistujia: 1532 <p>Kunnan kulttuuripalveluiden tarjonta kesällä 2023 (kesä-elokuu):</p> <ul style="list-style-type: none"> Tapahtumia: 14 ja osallistujia: 1091 <p>Kansalaisopiston on järjestänyt seuraavia tapahtumia (osallistujamäärä) kesäisin:</p> <ul style="list-style-type: none"> Tilkkumessut kesät 2022 (500) ja 2023 (300) Rakkaudesta lauluun ja tanssiin tapahtuma 2023 (200) Kesäkurssit kesät 2022 (336) ja 2023 (212) <p>Verkostotoiminta ei ole käynnistetty.</p> <p>(40-60 %)</p>	<p>erilaisia tapahtumia: Kulttuuritarjonnan tuominen osaksi olemassa olevia tapahtumia.</p> <p>Mäntyharjun Kausiasukkaiden yhdistyksen hyödyntäminen.</p>
---	---	--	---	---

<p>Työhyvinvoinnin tukeminen, yritys yhteistyön kehittäminen ja elinvoiman vahvistaminen kulttuurin keinoin</p>	<p>Edistämme työhyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja tuottavuutta paikallisissa organisaatioissa antamalla asiantuntijaneuvontaa taidetoiminnan ja luovien menetelmien käyttöön sekä luomalla verkostoja alueen yritysten ja taidetoimijoiden välillä.</p> <p>(Kulttuuripalvelut, kansalaisopisto, vapaa-aikapalvelut ja paikalliset yritykset).</p>	<p>Neuvonnan määrä / vuosi</p> <p>Verkostojen / verkostoissa mukana olevien tahojen määrä</p>	<p>Neuvontatoiminta tai verkostotoiminta eivät ole toteutuneet.</p> <p>0 %</p>	<p>Nykyisten resurssien puitteissa ei ole mahdollista edistää neuvontatoimintaa.</p>
---	---	---	--	--

IKÄÄNTYNEET

Tavoite	Toimenpiteet ja yhteistyössä	Arviointimittari	Toimenpiteen väliarviointi 2022-2023	Kehitettävää/suunnitelmia vuosille 2024-2025
<p>Aktiivisten ikääntyneiden osallisuuden, toimijuuden ja toimintakyvyn tukeminen</p>	<p>Tuemme ikääntyneiden omaehtoista toimintaa järjestämällä heille suunnattua ryhmä- ja yksilötoimintaa sekä tarjoamalla edullisia tiloja yhdistysten</p>	<p>järjestetyn toiminnan määrä</p> <p>Osallistuneiden määrä</p> <p>Opintoseteleitä käyttäneiden määrä</p>	<p>Kulttuuritoiminta on näkynyt vahvasti Vanhustenviikoilla.</p> <p>- Vuonna 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> Elokuva: Rakkaani merikapteeni 	<p>Kansalaisopiston kurssien jatkuva uudistaminen: työikäisille ja ikääntyneille suunnatun toiminnan kehittäminen.</p> <p>Yhteistyö</p>

käyttöön.

(Kulttuuripalvelut, kansalaisopisto, kirjasto, seurakunnat ja yhdistykset).

- Vuonna 2023:

- Elokuva: 70 on vain numero
- Konsertti: Katri Helenan sävelin (Koirakiven kesäteatteri)
- Pääjuhlan musiikkiesitys: Mikkelin Musiikkiopisto

Kansalaisopistolla kasvatetaan vahvasti ikääntyneiden osallisuutta, toimijuutta ja toimintakykyä laajalla kurssitoiminnalla, kuten:

- Kuorot (mm. Pioni, LOI LOI. Laulu-Sepot)
- Senioriteatteri
- Kudonta ja käsityöt
- Tilkkutyöt
- Keramiikka ja lasinsulatus
- Puu- ja metallityöt
- Kieliopinno

vanhusneuvoston sekä yhdistysten avaintoimijoiden kanssa ikääntyneiden palvelujen kehittämisessä.

Ikääntyneiden perehdyttäminen E-kirjaston käyttöönottoon vuoden 2024 aikana.

t (Saksa, englanti, espanja, venäjä ja S2)

- Populukse
n
parlamentti
- ATK-
pulumabaari
- Jakkorajami
t
- Kansainväli
nen
senioritans
si
- Liikunta
(Kirkonkylä
n pyllistys,
Ulkojumpp
aa kaikille,
kuntajump
at)
- Tuki- ja
liikunta-
elinryhmä

Yli 65 -vuotiaat
opiskelijat 671
hlöä.

Opintoseteleitä
jaettu 868 kpl á
10 euroa.

Kirjastolla
ikäihmisten
toivomuksesta
lukutilat on
pyrity
järjestelmään
mahdollisimman
hiljaisiksi ja
rauhallisiksi

Kotipalvelujen
prosessia ja
vastuita on

tarkennettu.

Työpajoja
ikäntyneille
esimerkiksi,

- Aikakauslehti-viikon ja
- joulukorttien askartelutyöpajat
- Ikäntyneiden kirjanäyttelyt
- Vanhusten viikon näyttelyt ja tapahtumat
- Kirjailijavieraat
- Verkkokirjaston käyttöön perehdyttäminen

Etä- ja kokouspalvelut ikäntyneille ja yhdistyksille ovat ilmaisia (etätyötila ja etätyö/kokoushuone). Varaukset Timmistä tai kirjaston asiakaspalvelusta

(70-100 %)

<p>Kehitämme kirjastoon oppimisympäristön, jossa ikääntyneet voivat harjoitella medialukutaitoa ylisukupolvisessa vuorovaikutuksessa.</p>	<p>Osallistuneiden määrä</p> <p>Asiakastyytyväisyys (tavoite 4/1-5)</p>	<p>Mediaympäristö on kehitetty yhdessä kansalaisopiston kanssa (ATK-pulmabaari ja tietotekniikan yksilöohjaus), toteutus osittain kirjastossa</p> <p>KirjastoKino-palvelu otettu käyttöön. Valmius järjestää elokuvanäytöksiä pienille ryhmille (5-15 henkilöä) kirjaston uudessa monitoimitilassa.</p> <p>(70-100 %)</p>	<p>KirjastoKino-palvelun markkinointi ikääntyneiden yhteisöille ja yhdistyksille.</p>
---	---	---	---

<p>Ikäihmisten kotona asumisen tukeminen, osallisuuden ja toimijuuden tukeminen, syrjäytymisen ehkäisy</p>	<p>Kehitämme monialaisessa yhteistyössä etsivän kulttuurityön palveluja kotona asuville ikääntyneille.</p> <p>(Hyte-palvelut, kotihoito, kulttuuripalvelut, kirjasto, seurakunnat ja yhdistykset).</p>	<p>Osallistuneiden määrä</p> <p>Osallistuneiden määrä suhteessa kotihoidon asukkaiden lukumäärään %</p>	<p>Kirjaston kotipalvelun asiakkaina:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vuonna 2022 7 henkilöä • Vuonna 2023 6 henkilöä <p>(40-60 %)</p>	<p>Toistaiseksi kuljetusmatka on ollut noin 2 km päähän kirjastosta, pohdinnassa mahdollisuus laajentaa kuljetusmatkaa. Kotipalvelussa on tärkeää palvelujen tasa-arvoisuus ja saatavuus.</p> <p>Kotipalvelun esille nostaminen myös eri tiedotusvälineissä.</p>
--	--	---	---	--

<p>Asumispalveluiden parissa olevien ikääntyneiden toimintakyvyn ja toimijuuden ylläpitäminen</p>	<p>Tarjoamme esittäviä ja osallistavia kulttuuripalveluja asukkaiden toiveiden ja tarpeiden mukaan. Kehitämme etäpalveluja palvelukotien, kuntatoimijoiden ja kolmannen sektorin yhteistyössä.</p> <p>(Asumispalveluyksiköt, kansalaisopisto, kulttuuripalvelut, vapaa-aikapalvelut, yhdistykset ja seurakunnat)</p>	<p>Osallistuneiden määrä suhteessa asumispalveluiden asukasmäärään</p> <p>Tapahtumien määrä</p>	<p>Vuosien 2022 ja 2023 on järjestetty yhteensä viisi kulttuurielämystä (musiikkia ja nukkeateatteria) palvelutalo -kiertueina.</p> <p>Kansalaisopisto ylläpitää palvelutaloissa asuvien ikäihmisten osallisuutta ja toimintakykyä kurssitoiminnan (yhteensä osallistujamäärä) avulla, esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mummo- ja pappamuskarit (4 palvelutaloa, yhteensä: 112) • Käsityötä virkistykseksi (3 palvelutaloa, yhteensä: 36) • Hyvän tuulen ryhmä (48) <p>(70-100 %)</p>	
---	--	---	---	--

ERITYISRYHMÄT

Tavoite	Toimenpiteet ja yhteistyössä	Arviointimittari	Toimenpiteen väliarviointi 2022-2023	Kehitettävää/suunnitelmia vuosille 2024-2025
<p>Asumispalveluiden ja toimintakeskuksen palveluiden parissa olevien kehitysvammaisten toimintakyvyn ja toimijuuden ylläpitäminen</p>	<p>Tarjoamme esittäviä ja osallistavia kulttuuripalveluja sekä mahdollistamme kulttuurivierailuja osallistujien toiveiden ja tarpeiden mukaan.</p> <p>(Palvelukodit, Savoset, kulttuuripalvelut, kansalaisopisto ja yhdistykset).</p>	<p>Osallistuneiden määrä.</p>	<p>Vuosien 2022 ja 2023 on järjestetty yhteensä viisi kulttuurielämystä (musiikkia ja nukkeateatteria) palvelutalo -kiertueina.</p> <p>Lisäksi Mäntyharjun kunta on osallistunut vuosina 2022 ja 2023 Kehitysvammaisten leiripäivään Lankaniemessä yhteistyössä Pertunmaan ja Mäntyharjun Kehitysvammaisten Tuki Ryn sekä seurakunnan kanssa.</p> <p>Kansalaisopisto ylläpitää palvelutaloissa asuvien osallisuutta ja toimintakykyä kurssitoiminnan (osallistujamäärä) avulla, esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Musiikkiryhmä, Lehtola (15) 	

- Taidepiiri,
Lehtola
(18)

Opistoseteleiden
määrä 20 á 10
€/kpl.

(70-100 %)

OSA 3 LÄHTEET

Etelä-Savon maakuntaliitto (2018). Etelä-Savon Kulttuurihyvinvointisuunnitelma 2019-2021.

https://www.esavo.fi/resources/public//Kehittaminen/kehittamistoiminta/Kulttuuri-ja-hyvinvointi/etela-savon_kulttuurihyvinvointisuunnitelma_2019-2021_tulostusversio.pdf

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019). §2 Lain tavoite.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190166>

Mäntyharjun kunnan strategia 2022-2025. (2022). <https://www.mantyarju.fi/wp-content/uploads/2022/10/mantyarjun-kuntastrategia-kv-5.9.2022.pdf>

THL. 2023a. Tiedonkeruut -TEAvisari. Viitattu 9.4.2024. <https://teaviisari.fi/teaviisari/fi/tiedonkeruut>

THL. 2023b. Kouluterveyskysely. Viitattu 5.4.2024. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely>

Pelkonen, P. & Wiss, K. 2023. TEAvisari tukee kuntia ja hyvinvointialueita hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä. Viitattu 9.4.2024. <https://blogi.thl.fi/teaviisari-tukee-kuntia-ja-hyvinvointialueita-hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisessa/>